

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre sase lune . . . 6 " " "
Pre anulu intregu . . . 12 " " "

Pentru Romanii a:
pre an intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
" 6 lune 20 " " = 8 " " "
" 3 " 10 " " = 4 " " "

Pentru Inscritiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tapp'a tim
brale pentru fesece care publicati
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costă 10 cr.

Locuinti'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespon-
dinti regulari ai „Federatiunii.”
Articlii ramisi si nepublicati se
voru arde.

Sê mergemu la radecarea monumentu- lui lui Ionu Buteanu!

Barbatii cari au luptatu si lupta pentru fer-
cirea unei tiere, pentru prosperarea unei natiu-
ni, merita stim'a si recunoscinti'a vecinica a na-
tioni si tierei respective.

Ionu Buteanu a facutu mai multu, elu s'a
luptatu, gerfindu-si totu — vieti'a — pentru esis-
tinti'a si venitoriulu tierei si alu natiunii romane.

Se cuvine dar', Romaniloru, sê ne intr'uni-
mu, toti câti potemu, in giurnulu glielor, cê aco-
peru osamintele lui, si oferindu-i tributulu nostru
de pietate, sê dovedimu lumei, cã n'amu uitatu si
cã este si va fi santa in memori'a nostra —
caus'a, pentru care **Ionu Buteanu** si-a datu
vieti'a in manile carneficiloru. Asiè sê fia!

Unu romanu.

Incunoscintiare.

Modestulu monumentu destinatu spre insemnarea
locului, unde **Ionu Buteanu** a suferitu martiriu pentru
natiunea si patri'a romana, si unde sunt astracate scum-
pele lui osaminte, fiindu dejã gata de multu, precum
anunciasem in „Federatiunea“ de dtulu 1. Augustu, cu
tote cã sum'a receruta pentru acestu monumentu incurge
forte cu greu, in câtu pana acum nu-mi permise a-lu res-
cumperã, totu-si impinsu d'o parte prin tenorea contratu-
lui, de alta parte voindu a resipi indoie'l'a se o ar' potè
avè on. publicu romanu, — scintilegundu-me cu intic-
leginti'a romana d'in Buteni si giuru, a m u d e f i p t u
t e r m i n u l u a r a d i c â r i i m o n u m e n t u l u i,
p r e s e r b a t o r e a t a i â r i i c a p u l u i
s t. I o n u, a d e c a p r e 10. Septemvre c. n. a. c. Aradica-
rea se va intimplã nesmintitu la terminulu desiptu, ori va
fi tempu favoritoriu ori ba.

Dreptu-acèa rogu cu reverinti'a cuvenita pre toti
Romanii cari venerca memori'a fericitulu martiru, ca
pre atunci sê bine voièca a se infatîsiã in comun'a Gur'a-
Hontiu situata in comitatulu Aradului spre resaritu, in a
carei-a teritoriu jace acelu locu santu si fatalu, unde se
glorificã martirulu Romanii ciscarpine. Acolo si
atunci se voru severi funebrele intrelasate pana acum
d'in caus'a vifoloru tempului. Asiè sê fia!*)

Buteni, 19. augustu, 1869.

Dionisiu P a s c u t i u, m. p.

Bucuresci, 10°, 22 aug. 1869.

(G.) Societatea academica merge inainte in
lucrãrile sale. Ea tiene sedintie regulatu in tote
dtile. Dlu Cipariu a anuciatu, cã va tramite
societãtii 10 cole tiparite din operatulu de gra-
matica premiatu anulu trecut, si cã tiparirea
celorlalte 10—15 cole inca urmeza mai departe.
In sesiunea anului presentu va urmã inainte dis-
cusiunea despre stabilirea ortografiei, intrerupta
in anulu primu alu intrunirei societãtii; pana
atunci se voru luã mesurile asiè dîcundu transi-
torie pentru ortografi'a in carea sê se tiparesca
actele de pana acum a le societãtii. In câtu pen-
tru tip rirea dictionariului, s'a luat degiã mesu-
rele necesarie de a se pune in lucrare acèsta
opera, inca in decursulu acestui anu. Si anume,
se va pune in lucrare unu g l o s a r i u de cu-
vinte, cari au fostu sêu sunt inca in usu la Ro-
mani, in diversele provincie locuite de ei, si fãra
distinctione, daca acele cuvinte sunt de origine
romana sêu straina; acestu glosariu se va incepe
cu publicarea colectiunilor de cuvinte, presen-
tate sêu ce s'ar' presentã societãtii sêu de mem-
brii ei sêu de alti literati, cari s'aru insarcinã cu
atari colectiuni. Pana acum, dlu C a r a g i a n i
a presintatu in un'a d'in sedintie, o colectiune
frumosa si multu interesante de cuvinte macedo-
romane; asemene colectiune de cuvinte vechie ro-
mane se accepta de la dlu Cipariu, care inca in
anii trecuti se insarcinase cu acèsta; se voru in-
vitã apoi toti cei ce posiedu sêu aru binevoi a

face colectiuni de aceste, ca sê le inainteze socie-
tãtii academice. Tiparirea acestoru colectiuni se
va face in analele societãtii sêu in o publicatiu-
ne anume.

Pre langa acèsta lucrare carea, precum se
vede, nu e alta decâtu o colectiune de materialulu
cuvintelor parte vechie parte usitate numai in
unele pãrti a le romanime, se va pune in lucrare
inca in acestu anu compunerea si edarea unui
d i c t i o n a r i u a l u l i m b e i r o m a n e,
care va cuprinde tote cuvintele romane in ori ce
ramu de sciintia si cunoscintia; cu acèsta lucrare
se va insarcinã o comisiune de trei membri, care
inca in cursulu acestui anu va publicã celu pu-
cinu 24 cole, si la inceputulu sesiunei viitorie le
va supune apretiarei si delibararei sectiunei filo-
logice; asiè va urmã apoi d'in anu in anu fa-
cundu noue editiuni si indreptandu-le si comple-
tandu le dupa diversele colectiuni facute de mem-
bri sêu de particulari si dupa inchãrile sectiue-
ni filologice.

Paralelu cu acèsta lucrare se va publiã unu
v o c a b u l a r i u de c u v i n t e s t r a i n e
i n l i m b ' a r o m a n a cu indreptare la cuvinte
curatu romane d'in dictionariulu limbey ro-
mane; comisiunea insarcinata cu lucrarea d'ic-
tionariulu limbey romane va trece in Vocabulariulu
de cuvinte straine tote acele cuvinte care le crede
straine in limb'a romana, si asemene dictionar u-
lui va supune si lucrarea sa de vocabulariu la ap-
retierea sectiunei filologice.

Èca opere, cari societatea academica romana
le pune in lucrare. Opere, despre cari potemu
dîce, cã „acèsta erã de a se face mai antãiu pen-
tru Romani.” Opere, la cari alte societãti au lu-
cratu 50—60 de ani, societatea academica romana
spera a le potè avè in mai putini ani.

In un'a d'in sedintiele rosime viitorie se
va staveri planulu, dupa care sê urmeze comisiu-
nea in compunerea dictionariulu limbey romane.

Mai in tota sedinti'a se tienu discusiuni le
cele mai importante filologice, literarie si scienti-
fice. Erã interesante conversatiunea a supr'a „I s-
v o d u l u i l u i C l a n a u”; asupra autentici-
tãtii sêu neautenticitãtii acestei cronice; si cu totii
au consimtitu la necesitatea de a studã cu tota
seriositate acèsta cronica. S'a mai discutat de-
spre starea scoleloru nostre cu inceputulu seclu-
lui presente.

Dlu Romanu a sositu asta-d'; dlu Baritiu se
acèpta in tote dtile.

Revista diurnalistica.

Publicistulu francesu, Saint-René Taillandier (profes.
la facult. de litere in Paris) publicã in „Revue de Deux
Mondes“ la 1. augustu a c. unu articlu importantu, sub
titulu „Austria si Boemi'a, an. 1869, cestiunea boema
si interesulu francesu.” Reproducemu si noi d'in acestu
articlu pasurile comentate in „Adunarea Nationale“
precum urmèza:

„Mari evenimente se prepara in Austria; majorita-
tea supusilor imperiulu urmaresce cu energia lupt'a sa
in contra celoru doue minoritãti ce o domina. Dualismulu
este atacatu de adversari cari nu voru dà inderetru, cã-
ci au pentru d'insii nu numai consciinti'a dreptulu lor,
dar' si convictiunea cã lucrèza la salutea Statulu.”

Astu felu incepe D-lu Taillandier articolulu sêu,
apoi cu multa judiciositate adauge: „Acestu cestuni, cari
se paru astadi asiè de departate de noi, potu mane sê ne
atinga prin contra-loviri ingroditorie. Scirile ne sosescu
dela Prag'a, dela Vien'a, dela Pest'a, d'in tote locurile
unde se agitèza crisa, o crisa de vieti'a sêu morte pentru
Monare'i'a Austriaca. Chiaru dècanu ar fi aici decâtu o ba-
talia la care amu potè fi spectatori ne interesati, si inca
curiositatea nostra ar fi dejã acitiata in celu mai inaltu
gradu. Acèsta cietudine nici nu ni este permisa, si avemu
dreptulu sê dîcemu lestoriloru nostri: Atentiune! Trèb'a
ne privesece.”

Domnulu Taillandier vine apoi a vorbi despre Fran-
ciscu Palacky, istoriculu nationalu alu Boemiei, care in
controvers'a urmata inainte de 1866 intre publicisti
Slavi, Romani, Germani, Unguri, ai Monarciel Austriace,
propunè ce s'ar' publicu modulu de a cãlã Austri'a sa fa-

care natiune d'in Imperiu sê recapete drepturile sale, cã
sê se stabileze o Monarcia f e d e r a t i v a in care Cehii
Boemiei, Magiarii Ungariei, Polonii Galitiei, Romanii
Transilvaniei, Germanii Archiducatului, sê aiba institu-
tiunile loru nationali si esintint'a loru propria, fãra de a
incetã de a fi uniti prin interesele generale, fãra a renun-
ciã la marea patria sub sceptrulu Habsburgiloru. D. Tail-
landier amintese in ce modu D-lu Palacky combatè dua-
lismulu, ce se proiectã pre atunci, si in ce modu astadi
chiaru, urmaresce lupt'a in contra Dualismulu realizatu.

D-lu Palacky dîce publicisciloru Germani: „Dèca
voi arborati drapelulu Pan-germanismulu, ce imputare
poteti face aceloru-a, cari voru arborã drapelulu Panslavis-
mulu? Voi sacrificati pre Austria Germaniei; Slavii
Austriei o voru sacrificã Rusiei; intimpu ce Romanii d'in
Transilvania voru cautã spre Bucuresci, si Serbo-Croatii
spre Belgradu. Atunci deodata marele Imperiu se va vedè
deslocatu, nu va mai fi o Austria.”

Autorele arèta apoi cum nemtii in totu timpulu au
cercatu a-si legitima opresiunea si dominiatiunea prin
pretins'a superioritate de calitãti de rasa; acele-si preten-
tiuni si injurie care ni se adresèza decâtu-va timpu si
noue d'in Romani'a libera. D-lu Palacky a refutatu in-
tr'unu modu victoriosu tote asemene teorie cari sèmena
atãtu de multu cu ale lupulu care se adapa in acèl'a-s
perlu cu mielulu. In midloculu certelor d'entre Vien'a si
Prag'a, intervenira politiei Unguri cu proiectulu Dualis-
mulu. Guvernamentulu imperialu nesimtitu-se in stare
de a continuã lupt'a si in contra Ungurilor si in contra
Slaviloru, plecã urechi'a la propunerile partidei Drãk; si
germanismulu Vienesu abandonã diugetated in pretentiu-
nile sale, ca sê alve restulu.

D-lu Taillandier martar-sece ca i se paruse Dualis-
mulu ca o buna lectiune data Austriei, de care Cehii si
Romanii aveãu sê profite la rondulu lor; dar' D-lu Pa-
lacky declara in numele tierei sale cã Dualismulu Austro-
Mag'a u este cea mai rea d'in sisteme, o sistema nedrèpta,
si care va ruina Monarcia. Mai bine centralisarea cea mai
dura, centralisarea principelui de Schwarzenbergu si a
baronulu Bachu; da, ori sãte rele a potutu causã statulu,
ori ce resentimente au desceptatu, acèsta centralisatiune,
recunoscuta imposibile pre viitoru, totu erã mai buna ca
Dualismulu.

„Ce e-te, intr'adeveru, acèsta impartire a Imperiulu
intre Germani si Unguri? O centralisatiune indoita a dèca
o sporice a despotismulu si a inicitãtii pentru totu ce nu
este nici unguru nici nemtiu. In locu de o machina de
compresiune, acum suntu doue. Slavii d'in nordulu Aus-
triei voru fi sdrobiti de nemti, slavii si Romanii dela sudu
voru fi cutropiti de unguri. Poporele despre cari Dualis-
mulu nu se ingrisesce, acele ale caroru-a nume se rostescu
cu dispretiu, formèza totu-si majoritatea imperiulu. . .
A face Dualismulu, ar fi a declarã resbelu la majoritatea
tierei; natiunile Slave, Romanii, Magiarii, cari s'au intru-
nitu voluntariu sub sceptrulu Habsburgiloru, au voitu sê-si
dèe unu siefu care sê le protèga in contra Turciloru;
astadi ea are se protega acèsta confederatiune naturala
contra ambitiunei moscovite. . . Dèca Austria refusa
acèsta, ea se renèga pre sine-si, se abandona, alèrga la
ruina sa. . .”

D-lu Taillandier amintese apoi cum la 21 Noembrie
1865 sistemulu centralistu fu cu totul abandonatu, si
Ministrulu comitele Belcredi, fu insarcinatu sê inaugureze
unu nouu sistemulu favorabilu ideelor de f e d e r a t i u n e.
Batali'a de la Sadov'a precipitã inse triumfulu Ma-
giariloru, si in locu de reconstituatiunea natiuniloru isto-
rice, ce aveã sê fie consecinti'a celebrulu manifestu si di-
plom'a dela 20. Octombre 1860, D lu de Beustu manul
trèb'a asiè ca ea esi in faci'a Dualismulu visatu de
unguri.

Contra, acestui-a, adauge D-lu Taillandier, striga
Cehii si Romanii: „Sê ni se inapoizeze regimulu unitãtii;
ori câtu erã de nedreptu, erã mai pucinu umilitoriu decâtu
Dualismulu: mai nainte aveamu unu dusmanu, acumu
avemu d u o i. Ceea ce se numesce Dualismulu Austro-
Magiaru, este coalitiunea nemtiloru si a magiariloru con-
tra Slaviloru si a Romaniloru.”

Nu vomu urmari pre D-lu Taillandier in tote apre-
ciatiunile sale, relative la mersulu afaceriloru Boeme;
nu lu vomu urmari nici in judiciosele aprecii ce face
D-lui Franciscu Schuselka, celu mai redutabilu adversa-
riu alu politicei actuale magiare; vomu aminti numai
vorbele aceli Domnu Schuselka d'in diurnalulu sêu
„Reforma”: „Magiarii, dîce elu, voru sê fondeze o noua
Austri'a, care s'ar' publicu modulu de a cãlã Austri'a sa fa-

*) Celelalte Red. rom. sunt rogãte a publicã acèsta

sati d'între romani fatia en selbataci ar' fi intru adevuru senini si Antoniu Campaniu le-ar' fi scrisu despre d'insii aceste: „Non est hic aliud vivere quam bibere“ adeca: a traî aiei atât'a însêmna, câtu a bê. Si ast'a fôrte naturalu, fiindu-câ selbataci sunt mai sentimentali, decâtu rationali, si beutur'a e mai acitiatori de câtu mancarca; necunoscut'a potere a vinului intrâtât'a au influintiati asupra-le, si atâtu de nerisistibilu, in câtu pentru acést'a si au pierdutu moravurile, renumele, libertatea, sanctatea si eu fundati in noroiulu beției, nu numai la caminulu loru, ci si in viet'a publica, in legelatiune, in adunâri, in sacrificie, in sobatori, in lucrurile de statu, in aliantiele loru, s'au facutu cei mai destramati lumpi precumu acést'a o descrie unu martoru oculatu: ascultatorii au siediutu — dîce — impregiurulu vaselorn pline de beutura, si au beutu pana la turbare. Celu ce nu tienca cu d'insii erâ privitu ca unu habauen. Si erâ ferice de acelu-a, carele pre langa o astu-feliu de modalitate de beutura potecâ sê mai remana in viet'a.⁸⁾

Ne indestulindu-se cu acést'a bôla — prefacuta totalminte in datina poporala omulu a fostu destulu de inventiosu, ca sê o mai iricôrde cu asiè numitele cioeniture si gratulâri; si pre acelu-a lu-tiencau mai de omenia, carele se portâ mai voininesce in golirea cupeloru; cu cuventulu premariâ virtutea, éra cu fapta, in vederea toturoru, o calcâ cu picioare sacrilege.⁹⁾

Istori'a acestui periodu este una-data si istori'a selbataciiei generale, câ ci pre tablele acelei-a, in câtu pentru Europ'a de midilocu si media nôpte, nu e semnatu altu ce-va, de câtu rebelu si rapire, éra in restimpurile d'între aceste, numai petreceri si ospetie.⁵⁾ D'in acestu ten pu se dateza parabolele, si terminii tecniei — cu in-tielesu ascunsu — despre mancarca si beutura. Acestu periolu e acelu a, intru care darurile de botozu si cununiâ nu constau de câtu d'in posale, si alte uncti de beutu.

Cele mai d'antâi semne de cultura mai luminata s'au ivitu in Germani'a pre tempulu lui Carolu celu Mare, pre candu necumpetarea in mancarca si beutura s'au prefacutu — asiè dîcundu — intr'o sistema de tôte dîlele. — Acestu domnitoriu, carele a introdusu in mare gradu civilizatiunea, n'a trecut cu vederea, cumcâ pre langa atâte-a asociatiuni de beutura, cari au selbataciutu virtutile omeniloru, introducerea unui nou sistem u e cu nepotintia; trebuî dara sê coluere intr'acolo, ca poporele sê se descepte in privinti'a stricatiosei influentie a betii. Spre aceea tin-

⁸⁾ Estu-feliu se intempla la tîrgurile si pomenele nôstre, de unde a merge cu capulu seninu multi o tienu de lucru ne cuviinciosu.

⁹⁾ Si noi avem astu feliu de eroi, cari in abundantia gramadescu câte verdi si uscate, si vorbe frumose la olalta, si se tienu de nu sci u ce oratori, macaru câ nu-su de câtu nisce gurâli vi, cari totu cernu, dar' nu mai frementa, si remanu atâtu ei, câtu si cei ce-lu asculta, flamendi.

⁵⁾ Aici nu este cu potintia a nu accentuâ acea datena afurisita, câ cu ocaziunea immormentâriloru atâti a ospeti chiamati si nechiamati se aduna, in câtu intr'o singura ora mistuescu atât'a, cu câtu o biéta familia ar' potecâ traî anu întregu.

barca, si la implantatu, o va promite); s'eu Scilianulu dîcundu: *lu infernu, n' celu, imbarcari* in locu de: *lu infernu, lu celu, imbarcari* (infernulu, cerulu, a imbarcâ); s'eu Pavensulu dîcundu: *la finestra della bella, vedello* (ferest'r'a amantei, a lu vedê); s'eu in fine Corsulu candu dîce *chiamanduvî* pentru *chiamandovi* (chiamandu-ve). Câteodata sunctele despre cari este vorba se potu privi ca o contopire a mai multoru vocale, si atunci avem niste vorbe pronunciate ca *foera, i soeu, i voeur*, milan. (cit. *fora, i so, i vor*, — fora, ai sei, ei voru); *canteer, fanoel, scoela*, bolon. (cit. *cantâr, fânâl, scâla*, — a cantâ, felinaru, scara); *femi, detu, statu*, lig. (cit. *fami, datu, stâtu* — fami, datu, statu).

ANALOGIE GRAMATICALĂ. — Alterarea literiloru *c* si *g* la terminatiunea plurala a substantivoloru si adiectiveloru este comuna dialecteloru si limbei literario, dar' alterarea lui *t*, pre care o însemnâza onor. Academicu romanu in dialectulu friulanu, este admisa, nu numai in celelalte dialecte carnice, ci si in mai multe vorbe d'in dialectele lombarde. Astfelu se aude in gur'a Milanesulu: *tutt si tucc' s'eu tucci; quant si quanc' s'eu quanci; dent si dinc' s'eu dinci; tant si tanc' s'eu tanci*, unde este de observatu câ i finalu d'in aceste vorbe este pronunciatu ca la Romani fôrte scurtu si cam stinsu.

Suprimerea literoi *l* inaintea lui *i*, pre care o amu notatu mai susu, nu se face numai in midiloculu vorbeloru, dar' si la silabele finale dela pluralu ca in romanesce; si acést'a proprietate, care se afla ca o simpla exceptiune in pucine vorbe toscane, devine regula generala in unele dialecte, precumu in celu venetianu, unde *vedêlo, agnêlo, cavêlo, anemal* facu: *vedei, agnei, cavai, anamai*.

Terminatiunile apelative romane in *aru* si *oru* le avem in cea mai mare parte a dialecteloru, chiaru in vorbele unde Toscanulu le inlocuesce prin *oio* si *oio*.

Articululu *el, l* si *lu*, in locu de *il* s'eu *lo*, este forte comunu in mai multe provincie, si nu este raru de a intempina in dialectele siciliene si neapolitane pre *a* in loculu femininulu *la*.

tédia cele mai multe legi aduse de elu. Pentru esemplu candu ordinâ: „nici unu conte sê nu siêda la mès'a legii, de câtu fiindu seninu.“ (câ pre nimene nu este iertatu a silâ la beutura“ . . . Éra elu însu-si au premersu cu esemplu, si precum se spune in biografia lui — in mancarca, si mai al esu in beutura a fostu forte cumpetatu, si urîa d'in sufletu betila.

Ca adevratu educatori alu tempului s'eu intocmai au postitu de la toti diregatorii, ca sê precezele in sobrietate, ma si pedepsindu inca au voitu a emendâ, câ ci celoru ce gresiâu in contr'a sobrietâtii le-au dictatu de pedêpsa, abstinencia de la carne si vinu, de ora-ce atunci a astringe pre cine-va la beutura de apa erâ cea mai mare pedêpsa. — Dreptu aceea intr'o lege se dîce: „Dêca cine-va chiamatu, pe diu'a desipta, nu s'ar' infâtisâ, câte dîle va remanê, atâte-a dîle va postî de carne si vinu“ — Si câ beutur'a de apa s'au privitu intocma ca o tortura, demustra o alta lege, care dîce „De s'ar' gasi cine-va bêtu in tabara, sê bée apa pana atunci pana candu si-va marturisî gresiêla.“⁷⁾

Cine are minte invetie.

Vasilie Popu.

VARIETATI.

****** (Cu privire la congresulu serbescu) organulu oficiale are urmatoriele informatiuni: Congresulu baserocescu nationalu serbescu, conchiamatu pre basea art. de lege IX d'in 1868 si prin decisiunea pre inalta dtu 24 aprilu an. cur. la Carlovietu si deschisu de patriarculu serbescu la 13 iuniu an. c. cal. vechiu, dupa una consultare abiè de patru septemane se amenâ mai vertosu d'in caus'a, câ sub debateri s'a lamuritu, câ l'psescu datele si materiële recerute la revolvarea mai multoru cause importante, pentru a caroru cascigare sunt de lipsa celu putînu trei lune, cari voru fi a se intrebuintâ spre acestu scopu. Dupa ce amenarea congresului se luâ spre sciintia si se aprobâ chiaru si la locurile mai inalte, la 15 oct. a.n. cur. cal. nou si va continuâ sietintiele si-va reincepe debaterile. In intielcsulu art. IX. de lege d'in 1868, acestu congresu va fi chiamatu inainte de tote: a statori in sa-si organizarea congresului. Cât'a acést'a se voru adauge mai multe afaceri importante, precum, dotatiunea clerului superioru si inferioru, contielegerea cu romanii estî de sub ierarci'a serbesca, etc.

⁶⁾ Ori câte comunitâti sunt si asta-di unde jupanulu birou, si juratii lui nu se scôla de la mès'a legii, pana candu celu judecatu nu aduce câte va cupe de palinca. Ma sci u casuri, unde vinevatulu au fostu pedepsitu cu aceea, câ au cumpertu o anumita cantitate de vinu, s'eu vinarsu pre sêma biraeloru.

⁷⁾ Nu s' stricâ si asta-di a pedepsi cu inchisore pre celu betiviu; câ ci dêca pre canele turbatu lu impusca, ca sê nu musce pre altii; dêca pre furu, tecunariu s. a. i-punu la recore; pentru ce sê nu se pota face ast'a si cu betivii, cari mai intru tôte sunt asemeni acoloru monstruri.

C o m u n u.

La pronumele personalu avem: *eu, ieu, iu* si *ciu* sic. si cors. (eu; it. io); *mene, tene, sene*, rom.; *meni, teni, seni*, cors. (mine, tine, sine; it. me, te, se); *a mia, a tia*, sicil. (mie, tie; it. a me, a te); *elo, el*, ven. (elu; it. egli), cari suntu vorbe necunoscute in limbagiulu toscanu. *Me, te, se, ve* se intrebuintieza mai in tote dialectele, nu numai unde le intrebuintieza limb'a culta, ci si candu acést'a se servece de particellele *mi, ti, si, ci*. Imi romanescu existe in gur'a Piemontesulu candu spune: *a'm da l' anello* (imi dâ inelulu; it. mi da l' anello).

Dintre posesivele suntu de notatu: *mieu, mea*, terg. v. (meu, mea; it. mio, mia); *mei*, sicil. (mei; it. miei); *meie* neap. (mele; it. mie); *too, soo, toa, soa, toi, soi*, ven. (teu, s'eu, ta, sa, tei, sêi; it. tuo, suo, tua, sua, tuoi, suoi); *soeu*, milan. (sei; it. suoi); *nostru, vostru*, cors. (nostru, vostru; it. nostro, vostro.) Si precumu Toscanulu spuneâ mai nainte: *fratello, moglielma* (fratele meu, soci'a mea), asemenea spune si astadi Neapolitanulu: *patteto, mammeta* (tata-teu, mama-ta).

Câtu pentru conjugarea verbeloru, nu este numai Friulanulu care intrebuintieza la infinitivu form'a scurtata a Romanului: acést'a o face si Lombardulu, Piemontesulu, locuitorulu Emiliei, alu Umbriei, alu anticulu Latii si uneori chiaru Neapolitanulu. Nimicu mai comunu in Itali'a decâtu de a audî: *tornâ, scapâ, taia, cantâ, marida, avè, pudei, crede, dormi, senti, mori*.

Presentulu indicativulu pastreza mai la tote dialectele in persona II. a pluralulu literole *am, em, im* in loculu caracteristici *iam* a toscaniloru, precumu: *sonâmo, saltâmo, portâmo, semo, avemo, potemo, facemu, videmu, cuggiemu, sentimo, murimu* (sunamu, saltamu, purtamu, suntemu, avemu, potemu, facemu, vedemu, culegemu, simtimu, murimu; — it. soniamo, saltiamo, portiamo, siamo, abbiamo, possiamo, facciamo, vediamo, cogliamo, sentiamo, moriamo).

Imperfectulu d'in dialectulu sicilianu, in locu de terminatiunea *ava, avano, eva, evano*, are *au, iu*; s. e. *dunau, spuntau, affacciau, ardiu, ridiu* (daruiaiu, iviaiu, iufaciasau, ardeau, rideau).

****** (H y m e n.) Anunciâmu cu placere, câ Dnulu Atan. C i m p o n i e r i u secret. la ministerulu comunic. se incredintâ cu amabil' Dsiora Elen'a I d u l e a n u, fic'a Dnului jude ord. la curi'a reg. — Li d'âmu fericire

Locu deschisu.*)

Onorabila Redactiune a „Federatiunei“!

Prin acést'a suscrii se roga ca articolulu d'in 16. augustu a. c. tramisu de Dlu juristu Popeniciu spre publicare in pretiuitulu noseru diariu „Federatiunea“, sê se publico câtu mai curendu, etc.

Venetia infer., 22. augustu, 1869.

(Urméza susemârile ce se potu vedê mai la vale, la a leverintia.)

Venetia infer., 16 Augustu 1869.

Onorate Domnule Redactore!

Cetindu in stimatulu diurnalu ce redigiati, Nr. 63—248, respunsulu dlui jude cercuale Georgiu Popu Grideanulu cu datulu „De sub malulu regelui“, referitoriu la articulu aparutu in nurerulu 45, cu subsemnatur'a „Unu boierasiu“, precumu si, dupa cum se vede, la altulu esitu in Nr. 56, cu subscrierea „Unu copilu nesdravanu“, — si observandu indata la inceputu vointi'a rea si calumniele Dsale, indreptate pre nedreptulu in modu infam u asupra mea, fâra a soi ce-va de tote cu câte me invinovatiesce, si câ, in locu de a reflectâ la asertiunile aparute in acei articli, se ocupa numai de insulte personale, me simtu îndetoratu moralminte, fâra mania si departe de a marturisi neadeveru, a-i reflectâ cu dovedî demne de tota credintia, fiindu câ însu-si Dsa mi-a datu ansa la descrierea biografiei Dsale, dechiarandu apertu, câ e in contr'a vointiei mele a scrie una astfelu de corespundintia, daru fiindu rogatu de mai multi inteliginti d'in tractu, in interesulu adevurului si dreptâtii si ca rozeloru sê li-se pota pune odata capetu, — rogu pre on. publicu cetitoriu pentru indulgentia, ér' pre on. Redactiune de a dâ locu in colonele Diariului „Federatiunea“ urmatorieloru:

Pardonati-me, Dle Popu, pentru intardiarea provenita d'in nesciintia, curcâ in susu mentiunatululu articlu alu Dtale me intielegi si pre mine pre langa Dlu v. s' S. R., d'in care cauza nici n'amu scriu pana in presente candu, venindu a casa, mi-istorisira toti inteligintii, carora li-ai spusu însu-si Dta câ eu sum objectulu articulu lui Dtale susu citatu, — asiè dara, Dle Popu, daca te ai servitu Dta de neadeveru in publicu, dandu pre intunecurecu cu bat'a si in unulu si in altulu, fâra de a lovî pro acelu-a in contr'a carui-a ai banuela, avendu Dta atâti inimici câti omeni vedi oi ocupandu te numai cu insulte personali scornite in modu infam u, fâra de a reflectâ la

***** Pentru celu publicate sub acést'a rubrica, Redactiunea nu este respunsabile decâtu fatia cu legile de presa. Red.

Acel'a si dialectu termina in *aru* pre a III. persona a pluralulu dela perfectu, ca: *aristaru, spacaru* (oprirea, crepara; it. arrestarono, spaccarono); ér' dialectulu lombardu si celu piemontesu termina in *e* persona III. dela singularu, precumu: *caote, taie* (cantâ, taia).

Pe mai-multu-ca-perfectulu indicativulu romanescu, care in privinti'a terminatiuniloru corespunde cu trecutulu subiunctivulu italianu, locuitorulu Latii lu intrebuintieza si elu ca indicativu, si dîce s. es. *cantassi, cantassi, cantasse, cantasimo, can'aste, cantassero* (cantasem, cantasesi, cantase, cantasemu, cantaseti, cantasera) in locu de: *cantai, cantasti, canto, cantammo, cantaste, cantarono*.

La presentulu subiunctivulu locuitorulu dela Chioggia spune ca Romanulu *cance, saltu* in locu de *canti, salti*, si chiaru in locu de *cantino, saltino* pluralu.

Usulu de a intrebuintia la pluralu d'in persona III. terminatiunea singularulu este forte comunu la mai multe dialecte, fie peotru modulu subiunctivu, fie si pentru celelalte.

Intre formele ce se gasescu la verbe neregulate suntu demne de a fi citate unele ca acestea: *su* chiogg. si sicil. (su, suntu; it. sono) *sum, sunn*, sicil.; *sontî*, veron.; *sun*, lig.; *sont*, lomb. (suntu; it. sono); *eram*, lomb.; *ieriam* terg. v. (eram u; it. eravamo); *estu*, ven. (esti-tu; it. sei tu); *achiu*, cors.; *aiu*, siril. (asu; it. ho); *emm*, lomb. (amu; it. abbiamo); *hau*, terg. v. (au; it. hanno); *voi, voio, vogio*, ven. si chiog. (voiu; it. voglio); *vorea, voeur*, lomb. (vrea, voru; it. voleva, vogliono); *faga*, lomb. (faca; it. faccia); *nassu*, lomb. (nascutu; it. nato).

Alterarea vocaleloau causata d'in reactiunea silabeloru urmatorie nu este fâra esemplu la dialecte; asiè s. e. verbele toscane: *nascere, dare, fare, stare, cantare* dau origine la formele proniciale: *nasci, scil.; detu, femi, fetu, stâtu*, lig.; *cantar*, bolon. (nasci, datu, fami, facutu, statu; it. nasci, dato, fammi, fatto, stato).

(Va urmâ.)

ce sau dîsu despre Dta în acei articoli — după cum faci facu-n on. Redacțiune observatiune, — me voui folosi cu de adeveru puru.

Dle Popu, Dta ca omulu necagitu pre tota lumea, pre tempulu candu ai scrisu, ai gresitu chiaru si datulu, scriindu: „De sub malulu regelui“, care se afla in comitatulu Albei superioare, in locu de a scrie datulu: Coman'a inferioare, carea se afla in districtulu Fagarasiului. Daca ai fi remasu Dta in Tractulu Venetiei infer., unde d'in nenorocire esti jude tractuale si unde despre cele ce ai scrisu nici vorba n'a fostu; daca ai fi radica-tu ochii la ceriu, ai fi pusu man'a la pieptu si ai fi cugeta-tu la Ddiu, n'ai fi scrisu acele insulte despre person'a mea.

Pentru ce n'ai respunsu, Dle Popu, la invinuirile aduse in contr'a Dtale in acei articoli mai susu mentionati, unde ti-se dicea, intre altele, esprese cumca insu-si Dta ai amagitu poporul, promitiendu-i sute de floreni, numai ca se tiena cu B e n e d e k, si cumca la alegeri Dta insu-ti impartia bani pre sub mesa spre acestu scopu, si totu-si Dta, presupunendu pote ca publiculu cetitoriu este asiè de scurtu la memoria in catu au uitatu cele dîse despre Dta, dîci ca nu ai potutu face mai multu la alegerea d'in Sierpeni d'in cauza, ca inimicii Romaniloru atâta bani au impartitu la poporu, încatu ti-se pareà ca Rothschild a descacatu la nemesii nostri d'in Venet'a, — prin urmare Dta ce ai fostu, amicu sèu inamicu? Au nu ai promis Dta, ca vei duce la alegere 600 de votisanti boeri pentru candidatulu romanu, cu scopu ca nu-mai se poti indupleca pre Braneni, romani demni de lauda, ca se ide parte la alegeri, d'in cauza ca acesti-a voiau a se tienè de conclusulu conferintiei d'in Mercurea si a fi pasivi cu totulu, si asiè i-ai insielatu, asigurandu i ca de siguru vomu reesi cu candidatulu romanu; tote aceste-a le-ai facutu pote ca sè-ti ajungi ore-care-va scopu ce lu vei fi venatu. Te intrebu, dus'ai la alegeri pre acesti 600 de Boeri? — Ba. Ce esti daru? — Mistificatoriu. Dîci, escusandu-te ca acèsta promisiune ai facutu in b o n a f i d e, ca vomu reusi ca in anii precedenti. — Scii, ce a fostu caus'a reesirei totu cu candidati romani in anii precedenti? Ace'sa, ca judii cercuali, antecesorii Dtale, au posediatu unu semtiu cu multu mai nobilu de catu Dta, fiindu Romani adeverati, cari si-tieneau de fala a se lupta pentru caus'a natiunala si cari, cu tote ca-i batjocuresci, spendau si celu mai de pre urma cruceriu pentru binele tractului loru, in sensu romanu. Si scii Dta, Dle Gridane, ca ce au fostu caus'a caderei nostre cu candidatulu romanu in anulu acestu-a? Eu credu, si credemu cu toti, ca ace'a impregiurare, ca acum'a ai fostu Dta Szolgaribò. Apoi implin'at' ai ace'a promisiune, ca adeca pre tempulu alegerii tote càrcimele si cu deosebire cele d'in Sierpeni voru fi inchise? Facut'ai acèsta? — Ba nu. Ti-s'a dîsu in mentiunatii articoli, ca chiaru si in Coman'a inferioare, satulu Dtale, de nu erà vice-judele adjunctu si bravii preuti de acolo, s'ar' fi coruptu si acei boeri, si totu-si — lucru de mirare — ti ascrii meritulu acest'a Dtale, aducundu de doveda Coman'a inferioare; curiosa lauda pre contulu altora! Mi dîci, ca de nu veniam a casa, nu causam atâtea neplaceri si rusne intelegintiei d'in tractu; te intrebu, cum ai potutu dîce Dta aceste cuvinte si pre ce le ai basatu? Intelegint'a tractului nu a aciuat nemica despre articulu Dtale, ba s'a indignatu forte, candu a cetitu acele fècuri, si s'a indignatu cu atîtu mai tare, cu catu te provoci la d'ins'a, ca la atare, carea te uresce, nu se increde in Dta, si insa-si ea roga pre on. Redacțiune de a dà locu acestei scrisori in diariulu nostru „Federatiunea.“ Te asigur, Dle Gridane, ca afara de adeverint'a despre person'a mea aci adaugata spre publicare, asiu mai potè aduce si d'in alte tracturi, cari me cunosc, ca cine sum eu, si ce feliu de poma esti Dta. Te asigur, Dle Gridane, ca prin cuventàrile mele tienute la poporu cu ocaziunea alegeriloru, n'am causatu neplaceri, era corespundente articiloru mentiunati, — daca cugeti ca am fostu eu, fia asiè, nepotendume opune in contr'a presupusetiuniloru, — nu a avutu al'a de scopu, fàra ca lumea romana sè nu dica Fagarasieniloru: „ticalosi“, ci „ticalosu! Mai departe, te asigur, ca ameninziàrile Dtae fatia cu person'a mea nu voru fi nici o data in stare a me infricà de a nu lucrà totu-de-un'a amesuratu chiamarei mele de romanu adeveratu, nice sentiulu meu romanescu inradecinat in mine inca de la parenti si nobilitatu prin profesori demni, nu-lu va potè nimene corupe si nadusi, fia ori-co feliu de natiune la potere, bataru si Chinezii, ci intro marginile legi si cuvin-tiei me voui nesu totu-de-un'a a face onore natiunei mele, alu carei-a fiu sum, era pentru oficiuri, bani sèu altele, nici-o-data nu voui fi tradatoriu. Dîci, cã Dlu v. f. S. R. catu si eu eram plini de spiritulu asperu si cumcã respectivulu Dnu numai un'a a cartiaitu la alegere si de fric'a gendarmiloru a luat'o la sanetos'a, pentru ca nu s'a luptatu ca alti Romani, — va sè dica, Dle Gridane, cã numai Dta te ai luptatu bine; bine, diu, cã ci noi amu remasu cu lusnarele gole, daru Dta le si umplutu numai singuru, adunandu bani de la intelegintii d'in Fagarasiu, afirmandu, cã voiesci a face sè ti urmedie omenii. Ce ai facutu cu ei, am cetitu in diuarie.

Permite mi. Dle Popu, sè te asemediu cu lupulu, candu ace'ta s'at' d'in susu, era mielulu d'in giosu, si totu acest'a i turburà ap'a. Ai scrisu in articulu Dtale o lectiune intrega Dloru d'in Fagarasiu, aretandu lumci ce nu te cunosece, cã si in Dta ar' fi ce-va umanu, dîcundu cã nu se porta bino cu poporul, cã vorbirea li este scumpa, si cã pre sateni i ignorèza, chiaru ca-si candu aru fi ei totu Baroni, deducundu de aci cã dreptu are romanulu candu dîce: „Cu acesti Dsiori nici nu poti vorbi,“ si — minanatu lucru — chiaru Dta i inveti, cum ar' trebui sè se porte altmintre, ca sè asculte poporul de ei. Vorbele ti-sunt bune, era faptele rele si marsiave. Mie nu-mi este cunoscuta ast-feliu de portare a Dloru d'in Fagarasiu, dar' a Dtale forte bine.

Aduci ti a minte, Dle Gridane, de espresiunea Dtale de asta primavèra, cã de te va tienè Ddiu, vei face' ca totu omulu d'in tractulu Venetiei, candu va veni la Dta, va trebui sè-si faca cruce mai amaru ca de „uci-ga-lu crucea,“ candu d'in intemplantre, trecundu unu omu pre d'inaintea usiei Dtale, si-si facu cruce, pre care vedindu-lu si aretandu ni-lu si noue la mai multi, ridiendu ai dîsu: „Sè fiu alu... daca nu voui face, ca sè tremure romanulu, candu va intrà in cancelari'a mea si candu me va vedè“, si pote cã urmarea acestui juramentu rusnatoriu a fostu: scotere Venetianiloru la facutulu drumului, candu Dta, ca unulu ce dai lectiuni, era insu si aduca nasipu d'in valea Comanei spre facerea drumului in ota ulu Venetiei, unde erà mai multu decatu in Coman'a, si pe ori care omu, daca nu menà iute, fire-ar' fi fostu cu boii sèu cu bivoliu injugati, lu injurai de 40 de Ddiei, de Maria si de tote cele sante, dupa modulu Dtale, numai ca sè mene iute dupa placu-ti, ca in dîlele jobagiei, dupa cum tractau atunci deregatorii curtilorn nemesiesci cu jobagii. Si daca cine-va potea scapà cu vitele flamende spre a le nutri putinelu, te luai calare, mai amaru ca unu Zapciu d'in Roman'a d'in tempurile trecute, si suduindu, i batesai pana te saturai; de esem-plu aduca aici pro Nicolau S t o i c a F r e n t i si Ioanu Cornoiu, ambi nobili d'in Venet'a infer., cu carii ai tractatu mai reu ca tiganulu cu ursulu. Pre cãti ai batutu inainte de sentintia, scie Ddiu.

Ce se atinge de moralitatea Dtale, ti-aducu numai unu faptu: Aduci-ti a minte candu ai fostu in comisiune in comun'a Persieni, unde tragundu la birtu, ai citatu in oda'a, Nr. 1, pre o femeia, carea erà acusatã pentru furtu si detinerea unei pandie si pre carea, dupa intrebare si raspundere, — fiindu cam dragalasia — o ai provocatu, sè-ti dechiare, cum voiesce sè-si ièe pedèps'a, pre fatia sèu pre dosu? ... Te intrebu: cum i-ai dat'o? Frumosa portare si moralitate a unui jude tractuale, voindu totu-de-odata a corupe inca pre doi presentii!

M'ai invinuitu, Dle Popu, cã am venit la Dta sè te corupu cu parale acumpe, cu scopu ca sè esoperediu dreptulu ce nu competeà uncru partide. E dreptu, cã am fostu presinte candu s'a facutu sentint'a acestoru partide, inse daca am vorbitu vre-unu cuventu, marturisesca vice-judele D. Tale, George Halmagianu, care a facutu sentint'a punctu la 9 ore a. m.; asiè daru, cum poti dîce cã m'ai datu pe usia, candu scii bine, cã in acea dî m'ai invitatulu prandiu pre 1 ora dupa amedia-di, candu fiindu invitatulu si de vice-judele si nevoindu a remanè la Dta, mi-ai luatulu mantau'a d'in spate, numai ca sè nu potu merge la mentionatulu, dîcundu, cã ti-este inamicu. Asiè dar', nu e adeveratu ce ce ai dîsu, si pana nu vei documenta, te dechiaru de calumniatoriu si mincinosu. Dar' ace'a o scii bine, cã de la unu vinovatulu ai luatulu 1 galatu de ovesu mita si apoi dandulu sentint'a de arestu pre 6 dîle, si espirandu acestu tempu, l'ai mai dusu nca 5 dîle pre sate ca esecutor sèu cocisiu, fàra de a i solvi bataru o par'a. Aceste-a tote le marturisesce d'insulu.

Aduci ti a minte, Dle Solgabiuro, de asta primavèra, candu ai maltratatu cu bat'a pre unu locitoriu d'in comun'a Cucuiat'a, intr'at'at'a in catu, batendu-lu in capu si calcandu-lu cu piciorule josu, bietulu omu, plinu de sange, eschiamà: „Ertame, Die, nu me omori, cã am copii.“ Ast'a e portare de judecatoriu?

Scii, Dle Popu, candu am mersu amendoi la visitarea podului de la Cucuiat'a, unde lucrau mai multi locitori d'in Coman'a superioare, caroru-a li-ai strigatu ca unu tigru flamendu: „Hotiloru si talhariloru, pentru ce ati venit tardiu?“ La ce respunsera lucratorii: „Ne rugàm de ertare, Mari'a ta, toti amu fostu aici inca inainte de resaritul sorelui.“ — Da nu spuncti... angierii si Pascele vostre,“ si lovindu pre unulu de vr'o doue ori cu bat'a, a strigatu: „Ertame, Die, cã spunu,“ candu bietulu de frica si ca sè scape de bataia aretã pre unu teneru cu cuvintele: „Acestu-a a remasu, die, ca sè si lege putinu opin-tele, inse totu odata amu venit.“ Pre acestu teneru l'ai maltratatu cu bat'a Dtale pana candu ti-s'a ruptu, dîcundu: „No, stâi acuma hotiule, ca sè-te lovescu cu altu lemnu de 180 de ori, cã-ci unu florinu si optu dieci cruceri am datu pentru b'ata,“ — si luandu o alta bata, l'ai maltratatu pana candu a caditu diosu, vaetandu-se ca de morte. Scii de batjocurele ce ai pusu fàra de vr'unu temei pre invetiatoriulu si finulu Dtale, Dionisiu Popu si

pe mosiulu sèu, nasiulu Dtale, paroculu Comanei inferioare, unulu d'intre cei mai onesti preuti, desonorandu-i in totu modulu; contr'a caroru a, sub pretestulu cã ti-avutematu onorea, ai procesu ca p'itoriu si judecatoriu. — Frumosa procedura si cunoscere de legi!

Scii cã pentru a-ti potè satisfacere manlei Dtale, ai citatu pre paroculu gr. orient. d'in comun'a Dtale intr'o santa Domineca, chiar' d'in altariu, pre candu acestu-a erà ocupatu cu servitiulu divin, de unde ne potèdu-se infatfa, l'ai contumaciatu; luandu-se apoi recursu la guvernu, si anulificandu se sentint'a adusa de Dta, s'a ordinatu aducerea altei sentintie noue, inse Dta ai pusu tote ad acta. Ce se atinge de partinirea misieiloru, mi e rusine de a est' in publicu; de asta data tacu. D'intre sentintiele aduse de Dta si recurate la guvernu, multe nu se esecutèza in intielesulu legiloru in vigore, ci se punu ad acta; caus'a pentru ce? o potemu pricepe...; ast-feliu de sentintie ti-asiu potè aduce mai multe, ma cità a numerii registrului penale, inse le lasu pentru alta ocaziune.

Dta ai ajunsu ace'a ce esti prin insulte improscate a supr'a Dlu Negre a, omu moralu si onestu, pre care lu cunosece totu districtulu, a le caru-a incaltieminte nice nu esti demnu sè le deslegi. Afara de acèsta fiindu D. Ta denumitu pentru tractulu Vadului, ne 'miràm cu toti, cã te vedemu totu-si figurandu in tractulu Venetiei, in contr'a decisiunei comitetului centrale, daca mi aducu bine a minte de propunerea Dlu vice-capitanu, cã adeca nici unui individu sè nu-i fia permis a figurà ca jude tractuale in acelu tractu de unde este nascutu. Acèsta propunere, daca nu me insielu, s'a si aradicatu la valore de conclusu; si eca cã dlu G. P. Gridanulu, cu tote aceste-a, este jude in tractulu unde s'a nascutu. Resiedint'a tractului d'in Venet'a inferioare, centrulu acestui-a, o-ai stramatat'o in Coman'a, la mos'ia Dtale, in marginea tractului.

Destulu at'at'a, cã de candu esti jude aici, ai facutu ce ai voit, tractedi pre omeni ca pre vite, i bagi in temnit'a Dtale, care cu multu e mai necuratita decatu unu staulu de animale. Pre arestanti i intrebutiezi la totu feliu de lucru alu Dtale. Spune-mi, dai-le celu putinu odata pre dî de mancare? Pre toti omenii, pre toti intelegintii — afara de unulu sèu doi — si pre tota preutimea i desonoredi mereu. Aduci-ti a minte, Dle P. Gridane, de impregiurarea candu, fiindu eu cu adjunctulu Dtale si cu parintele gr. cat. de acolo in birtulu Dvostru la cuvintele mele, ca respunsu la intrebarea ce facusi in privint'a procederei Dtale, intre altele ai dîsu: „Voi procede cum voui voi eu, e treb'a mea; pana voui fi eu, voui lucrà dupa placu si nu are de a-mi demandà nici singuru Ddiu; legile sunt date pentru Dni, era nu pentru prosti.“ si respundiendu-ti eu cã destulu de reu, ai voit sè me bati cu omenii d'in comun'a Dtale; pote cã-ti si implinai poft'a, de nu cum-va erà de fatia adjunctulu Dtale si paroculu gr. cat.

Deci am onore a face urmatori'a:

Interpelatiune.

Are on. comitetu centr. districtuale cunoscintia de spre portarea necuviinciosa a acestui oficialu? Daca are, ore mai suferi lu va? Era daca n'are, introduce-va cercetare in contr'a lui catu mai curendu, si dovedindu-se aceste fapte, depune-lu-va d'in oficiu, sèu lu-va suferi spre batjocur'a districtului si a comitetului, cã-ci la d'in contra, fiindu poporul infuriatu, mi-dau parerea, cã remanerea lui in oficiu va avè urmâri triste.

Jacovu P o p e n i e c i u.

Adeverint'a.

Suscriis prin acèsta adeverimu, cumcã Domnulu juristu Jacobu Popenieciu prin cuventàrile rostite càtra poporu cu ocaziunea alegerii de deputatu dietale in a. cur. n'a casianatu indignatiune in poporu, ci placere, prin urmare nece intelegintiei d'in tractulu Venetianu rusne, ci onore; si asiè dechiaràm de neadeverim grossolane cele publicate in diariulu „Federatiunea“ d'in a. c. Nr. 63. de Dlu Georgiu P. Grideanulu pretorele Venetianu. — Adeverimu si aceea cã Domnulu Jacobu Popenieciu precatu lu-cunoscemu noi, d'in mediuloculu careru-a este, e unu teneru moralu in intregu intielesulu cuventului, unu teneru de buna sperantia; si asiè amu cetitu cu parere de reu calumniele publicate in „Federatiunea“ de Dlu Georgiu P. Grideanulu; deci dechiaràm cumcã prin aceea s'au spalatu mani marsiave in sange nevinovat.

Venet'a-Inferioare 20. augustu 1869.

(Subsemnat.) Arone B o r d a n u m. p. parocu gr. cat. in Coman'a, Joane H a l m á g y i m. p. proprietariu de Coman'a, Georgiu de C o m a n i c i u m. p. derec-tore, Georgiu B a d i l a m. p. proprietariu in Venet'a, Dionisiu P o p u m. p. propr., George P o p u m. p. parocu gr. res., N. C o m a n i c i u m. p. docinte gr. or. in Venet'a, J u g a P u s c r i u m. p. economu si proprietariu mare d'in Venet'a infer., Joane S z á s e b e s i m. p. parocu gr. c. in Venet'a inferioare, George C o m a n e s c u m. p. parocu gr. or., N. T a t a r u m. p., Joane S t o i c a m. p. economu, Joane G r é v u m. p. parocu gr. or. alu Comanei superiori.

Proprietariu si editoriu: Alesandru Romanu.
Redactoru respundietoriu interim: Ionu Porutiu.